

nar-li cap més nom; perquè arribés a commoure i a tocar el cor dels ciutadans no hi havia més remei que dir les coses amb tota cruesa i amb tota claretat.

No era, tampoc, cosa nova, ni per mí inventada, el batejar una Institució benèfica amb un nom tan ple de sinceritat.

En Xenius, en una de les seves "Glosses" a "La Veu de Catalunya", m'hi deia el següent:

"Glossari: Pietats.—Oh, que bé està, el fer patent la manca a Barcelona d'un "Hospital d'Incurables"! Oh, que bé està, el no conformar-se amb la vergonyosa manca, i provar de posar-hi remei!... Però—sobra un detall—perquè anomenar des d'ara la cosa així: "Hospital d'incurables"?

Els mals noms queden... A mi m'ho han ensenyat des de petit. Hi havia un noi, que, per culpa d'unes calces desgarrades que va tenir un hivern, li deien els altres: "El Cuixots"... Però a mi una veu prudent va avisar-me: "No l'anomeneu així, ni en broma, perquè després li quedaria"... —Si, devegades a un home se l'anomena tota la vida: "El Cuixots", perquè un any, al fer-ne ell sis, van encaixar-li uns pantalons mal tallats. I el pitjor és que aquell a qui s'anomena "El Cuixots" acaba mol sovint per ser efectivament un cuixots.—Els mals noms resten; i, no solament resten, sinó que enverinen... "Hospital d'incurables" és un mal nom.

Primer que ningú va fer-m'ho notar un amic, d'ànima delicada. Després, una dona. Després una altra dona. I jo trobo que tenien raó, quan me deien: —Demà que la caritativa institució sia un fet, quina suggestió, quina imatge, volem que desvetlli son títol, en l'ànim del míser que hagi de necessitar d'aquella i vagi a acollir-s'hi? Si l'anar a l'hospital ja apareix sempre com una espantosa tragèdia a la gent nostra (a l'estranger, la cosa és prou diferent); si el so, només, d'aquestes síl·labes: "Hos-pi-tal", ja és aquí tan fatídic a les orelles populars, com dir l'horror sencer de la desesperançadora expressió: "Hospital d'incurables"?

Tinguem pietat. Sapiguem endevinar les ànimes, flairar els dolors. Ablanim-los en el que sia a la nostra mà. No ens posem en risc de cometre un crim vastíssim de lesa esperança. Veieu: l'esperança és el millor tresor dels homes, àdhuc dels homes que ja no poden gorir. Per què clavar al frontis de la que hauria d'ésser mansió peracleta, el rètol que va veure el Dant al cim de la porta de l'Infern?

Jo voldria que des d'ara, a partir d'aquest punt

—i lamentant potser l'haver trigat massa—es deixés de donar a la cosa un mal nom, que cal tèmper que resti gravat amb fixesa en la imaginació popular, fent ja inútils, per tardans, els eufemismes d'última hora...—Tal vegada l'empleu del terme: "malalties cròniques" ens proporcionaria la desitjada pietosa atenuació. I millor seria, encara, recórrer al grec. El grec, és tan còmode! Llengua divina, que va prestant a les nacions modernes més serveis, a mida i proporció en què les nacions modernes menys la saben.

Estudiis la qüestió, trobi's, adopti's el nou terme, sia el que vulgui. Però, el d'"Hospital d'incurables" deixem-lo estar, per l'amor de Déu!... —No ho diguem (segons la sentència de la prudent veu, admonidora de ma infantesa) "ni en broma"...—"Després li quedaria"...

...Jo em permeto adreçar aquestes reflexions a mon il·lustre amic, el senyor Puig i Alfonso, a temps de remerciar-li l'amable lletra en què ha tingut l'amabilitat de senyalar-me aquell bell propòsit, que doblement li ha nascut al cor i a la ment, i per al qual ningú no sabrà regatejar-li adhesió i cooperació.—Xenius."

Un metge barceloní, en una "Revista" que aleshores es publicava, mostrava també la seva indignació i deia que el fer un Hospital d'incurables era un refinament de crueltat i un turment continu el dir a un ciutadà les fatídiques paraules que com a comble de mals posà el Dant a les portes de l'Infern.

No obstant aquestes indicacions i aquests parers, la campanya anava fent el seu curs.

Durant la mateixa vaig rebre de l'amic Eladi Homs, una carta, escrita a Xicago, on residia per a ampliar els seus estudis de pedagogia, en la qual em parlava dels meus treballs pro incurables i m'encoratjava a no abandonar-los perquè pogués portar a terme una obra tan noble i tan humanitària. Com a curiositat m'explicava que tant Xicago, com Nova-York, Filadèlfia i altres ciutats americanes posseeixen la seva casa per a incurables. A la de Xicago — em deia — traspasat el dintell de la porta principal, hi ha una placa de bronze, que diu textualment amb lletres grosses: "Casa d'incurables de Xicago". Aquesta placa és col·locada en grata remembrança de Clarissa C. Peck, fundadora i sostenidora d'aquesta institució, i altres plaques aplicades a altres llocs recorden els donatius d'altres benefactors com Mr. Skipmann i Mr. Young, als quals són degudes les ampliacions de l'establiment. Una d'elles porta la següent llegenda: